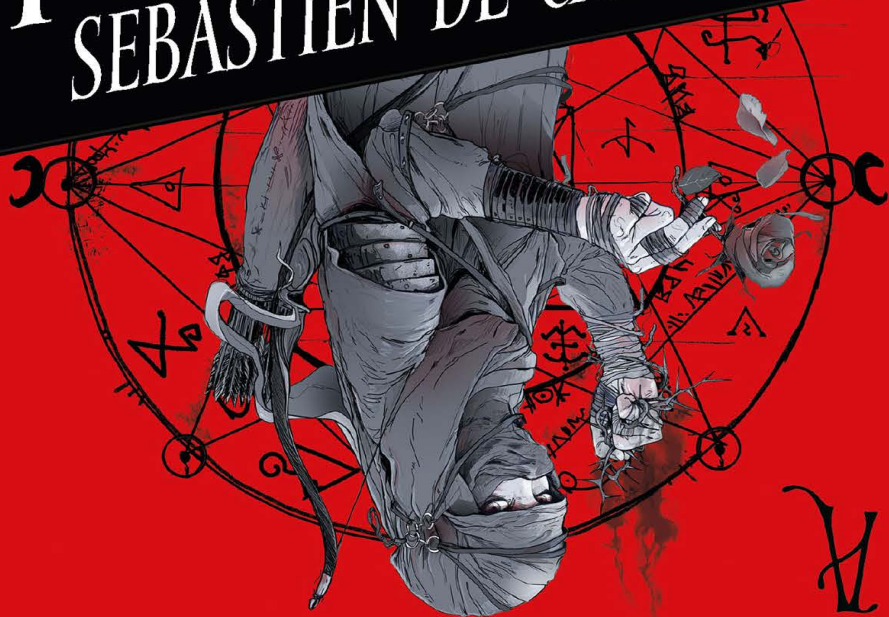

PÁD ARGOSANŪ

SEBASTIEN DE CASTELL

Pád Argosanů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.egmont.cz
www.albatrosmedia.cz

EGMONT

Sebastien de Castell

Pád Argosanů – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

PÁD ARGOSANŪ

*Pro všechny pracovníky Hot Key Books –
neocenitelné společníky při všech zvratech a zlomech
na Cestě osmi románů*

Original title: Fall of the Argosi
Copyright © Sebastien de Castell, 2022
All rights reserved

EGMONT

Vydalo nakladatelství EGMONT, v Praze roku 2022 ve společnosti
Albatros Media a.s. se sídlem 5. května 22, 140 00 Praha 4.
Číslo publikace 38 548

Z anglického originálu Fall of the Argosi přeložil Peter Kadlec
Odpovědný redaktor Stanislav Kadlec
Technická redaktorka Alena Mrázová
Sazba Art D – Grafický ateliér Černý, s.r.o.

První vydání

ISBN tištěné verze 978-80-252-5071-6
ISBN e-knihy 978-80-252-5309-0 (1. zveřejnění, 2022) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-252-5310-6 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-252-5308-3 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou
doporučenou spotřebitelskou cenu.

www.albatrosmedia.cz
www.egmont.cz

PÁD ARGOSANŪ
SEBASTIEN DE CASTELL

EGMONT

Chlapec v písku

Po poušti utíkalo bosé dítě. Rány na jeho chodidlech zanechávaly v písku krvavé stopy, ale pohled jeho očí prozrazoval, že to je nejmenší z jeho problémů. Tehdy jsem to ještě nevěděla, ale prchal před svým otcem, který ho nade vše miloval a teď měl v úmyslu ho zavraždit. Totéž by se dalo říct i o mém otci, ale nejsem ještě připravena vám ten příběh vyprávět.

Zpočátku nebyl ten chlapec nic než chomáček prachu a blondátých vlasů v dálce. Slunce toho dne pálilo zvlášť nemilosrdně a připomínalo všem živým bytostem, kdo tady vládne a že pouště jsou i v těch nejlepších časech prokletá místa. Já jsem však měla koně, a to byl dost podstatný rozdíl.

„Myslíš, že nás čekají nějaké potíže?“ poplácala jsem Quadlopa po krku.

Kůň neprojevil žádné známky toho, že by se nad tím zamyslel, jenom mávl ocasem, aby odehnal dotěrné mouchy. Ještě pět dní poté, co jsme uprchli do pohraničí, neprojevil Quadlopo žádný názor na nic, snad jen na to, že by byl raději, kdybych ho byla neukradla. Koneckonců to nebyl on, koho si všichni přáli vidět mrtvého.

Vír špinavých, dlouhých rukou a nohou vyběhl na strmou dunu, na hřebeni ztratil rovnováhu a skutálel se na druhou stranu. Vypadal nanejvýš na sedm. Nevhodný věk na to, aby člověk běhal po poušti sám. Z uválené modré blůzy zbyly jen cáry a pleť na rukou a obličejí mu zlověstně rudě zářila, což svědčilo o tom, že strávil na slunci několik dní bez náležité ochrany. Navíc ještě kulhal, ale běžel dál, což znamenalo, že to, před čím prchal, mu dělalo víc starostí než bolest.

Statečný kluk.

Když ho ode mě dělilo jen asi třicet metrů, zastavil se a zíral na mě, jako by se snažil zjistit, jestli nejsem přízrak. Nevím, k jakému závěru nakonec došel, ale myslím, že utíkal už dlouho, protože mu nohy nakonec vypověděly službu a klesl na ruce a na kolena. Tehdy jsem uviděla dvě nové postavy, které se k nám belhaly skrz mlžný opar. Vysokého muže a podsaditou ženu, jejichž nepřirozená, šouravá chůze ve mně vyvolala pochybnosti, zda tyto nálepky nemohou být příliš velkorysé při popisování toho, co chlapce sledovalo.

Poprvé od chvíle, kdy jsme narazili na tuto nepříjemnost, Quadlopo zneklidněl. Vyfukoval z nozder horký vzduch, hrabal kopyty v písku a snažil se odvrátit hlavu od znetvořených postav těžce se vlekokoucích k dítěti, které nyní leželo tváří v písku a čekalo na smrt.

V těchto krajích se většina lidí, kteří zabloudí v poušti a dojde jim voda nebo vůle k životu, rozhodne očekávat konec v poloze na zádech, aby poslední, co v životě uvidí, bylo modré nebe nad nimi. Chlapec však byl zjevně odhodlán nedívat se na muže a ženu, kteří si šli pro něj.

Když jsem si je mohla pořádně prohlédnout, nedivila jsem se mu.

Nepřičetnost, jak už jsem v pouhých sedmnácti letech věděla, se může projevat nejrůznějšími způsoby a nabývat všemožných podob a rozměrů. Viděla jsem lidi zdravě myslí prohlášené za šílence kvůli zločinu, že byli současně oškliví i výstřední. Setkala jsem se s pečlivě upravenými, učenými pány, kteří skrývali své ďábelské šílenství za uhlazenými slovy a přátelskými úsměvy. Na druhou stranu – když jsem se viděla v zrcadle, vypadala jsem také přičetně, takže nejlepší je v takových věcech nevynášet soudy bez silných důkazů.

Když se k vám ale v poušti kolébají dva cizinci, nazí jako v den, kdy se narodili, až na to, že mají kůži upatlanou od krve, bláta, a ještě horších věcí, které jsem si raději ani nepředstavovala, když ty samé duše civí na svět tak vyvalenýma očima, jako kdyby jim každou chvíli měly vypadnout z důlků, a rozevřenými čelistmi, z nichž však nevychází nic než hadí syčení, nu, v takových chvílích je na místě jiný druh opatrnosti.

Sáhla jsem přes rameno a rozepnula jsem dlouhé černé kartografické pouzdro, v němž se ukrýval tulich, který jsem před pěti dny přísahala nikdy v životě už nevytáhnout. Jeden z důvodů, proč jsem se rozhodla uprchnout do Sedmi písků, byl ten, že jsem hodlala zbraň rozlámat na sedm kusů a ty pak zahrabat tak daleko od sebe, že by je nedal dohromady ani ten nejlepší stopař na světě.

Směr horkého pouštního větru se změnil. Krví nasáklí cizinci větřili ve vzduchu. Nakláněli hlavy na stranu jako mladí lovečtí psi, kteří poprvé v životě ucítili lišku

a nevědí, co si o ní mají myslet. Ovládl je nějaký zvláštní pud a místo k chlapci zamířili ke mně. Nejprve se vlekli tak nemotorně, že jsem čekala, že se zamotají do sebe jako loutky na nitích. Ale jejich bosé nohy pokryté puchýři nabývaly každým krokem větší jistoty. Běželi pořád rychleji a rychleji, a čím víc se blížili, tím víc jejich syčení připomínalo děsivé šepoty vířící kolem mě jako prachová bouře.

Vytáhla jsem tulich z pouzdra a sklouzla jsem z koňského hřbetu. Věděla jsem, že svou přísahu nikdy víc se nedopustit násilí, kterou jsem skládala, když jsem ještě měla na ruku krev své adoptivní matky, brzy poruším.

Šepot přerostl ve vytí a vytí v jekot, jenž přiměl ubohého, statečného Quadlopa odcválat pryč a zanechat mě osudu, který nám přinesla smůla a mé špatné skutky. Dvě divoké, šílené stvůry, které se ke mně blížily, nejspíš kdysi byly lidskými bytostmi s vlastními nadějemi a sny. Nyní zkroutily prsty jako pařáty a vycenily na mě zuby, kterými o sebe zřejmě skřípaly tak silně a tak dlouho, až se obrousily a změnilly v ostré tesáky. Kdesi hluboko v jejich hrdlech se za nepřičetnými výkřiky skrývala slova, kterým jsem nerozuměla a ani nechtěla rozumět. Slova, která dokazovala, že šílenství má svou vlastní poezii.

Sevřela jsem pevně rukojeť tulichu a nadechla jsem se tak pomalu, jak jen to šlo. Připravila jsem se k obraně a napadlo mě, jestli se odporné zvuky, které vydávali, stanou žalozpěvem, s nímž se uložím do hrobu.

Jmenuji se Ferius Parfax. Je mi sedmnáct. Ten den jsem poprvé slyšela Rudý jekot.

ARTA
ERES

OBRANA

Arta Eres

Umění sebeobrany je pouhou iluzí. Teysan, který touží chránit sebe a ostatní tím, že se zdokonaluje v různých technikách násilí, pouze toto násilí zachovává a ospravedlňuje. Skutečný Argosan nemá žádného nepřítele, nikdy se nestává protivníkem cizího hněvu. Náš je tanec a naše nadání není v tom, bojovat v každé bitvě, ale vyhrát každý souboj.

Tanec

Ječící dvojice se ke mně hnala s takovou rychlostí a zuřivostí, že jsem si uvědomila, že jim meč v mé ruce nevadí o nic víc než tržné rány pokrývající jejich zchátralá těla. Kdybych se teď jen na chvílku zamyslela, co z nich udělalo to, čím byli, nebo promrhala jediný nádech kvůli panice, která ve mně rostla, můj pěstoun by z mé mrtvolky našel jen sluncem vybělené kosti pohřbené pod vrstvou pouštního písku.

Mě však učil umění obrany sám Durrall Hnědý. „Nejhouževnatější argosanský tanečník, jakého kdy svět viděl,“ nebo tak mi to říkával. Pořád to říkal, i když už jenom v mé hlavě.

„Při Arta Eres nejde o boj, děvenko. Jde o to, jak zvítězit.“

Rozběhla jsem se zpět, přenechala jsem svým divokým protivníkům veškerý prostor, který potřebovali, a pozorovala jsem je, abych zjistila, jak se pohybují.

„Nikdo tě nenaučí, jak porazit svého soupeře, líp než on sám, stačí dát mu příležitost.“

Ačkoli muž byl vysoký a hubený a žena malá a tělnatá, oba měli podobný styl útoku, snažili se mě popadnout oběma rukama a natahovali krky, aby se dostali svými

špičatými, polámanými zuby blíž k mému krku. Z mého tulichu si ani jeden z nich vůbec nic nedělal.

„Chceš někoho zabít? V tom případě to udělej, až bude spát. Je to milosrdnější. Nebo si představ, jak vypadá vítězství, než zvedneš pěsti.“

Nechtěla jsem tyhle lidi zabít, pokud se tomu dalo vyhnout. Nejspíš to byli docela normální lidé, než je postihlo něco, co bylo mimo jejich chápání. Třeba to byla nějaká nemoc, ze které by se mohli vyléčit. Jed, jehož účinky pomínou za pár hodin či minut. Jan'těpské kouzlo, které je připravilo o rozum. Kdyby se mi podařilo je omráčit, mohla bych je spoutat a možná najít způsob, jak je toho zbavit. To ale znamenalo, že musím přijít na to, jak je zastavit.

Švihla jsem tulichem a lehce pořezala ženu na natažené dlani. Vůbec na to nereagovala a dál vydávala to své syčivé kvílení. Sáhla jsem volnou rukou do kapsy cestovního kabátu a uchopila jsem palcem a ukazováčkem jednu ze šesti ocelových karet, které jsem doma ukradla z Durralovy skříně na zbraně. Švihla jsem zápěstím, ocelová karta ostrá jako břitva zasvištěla vzduchem a zasekla se vysokému muži mezi zuby. Ani on nepřestával syčet, plival krev, a dokonce se ani nepokusil si kartu vytáhnout.

„Jen blázen se pokouší zranit své protivníky ve víře, že co ublíží jemu, ublíží i jim. Působit jiným bolest není způsob Argosanů.“

Poodběhla jsem o kousek dál, pak jsem si uvědomila, že se chovám hloupě, otočila jsem se k nim zády a co nejrychleji jsem se rozběhla.

„Pokud se budeš starat o to, jak vypadáš, když tancuješ, budeš na nejlepší cestě proměnit se v půvabnou mrtvolu.“

Slyšela jsem za sebou, že také zrychlili a běží za mnou, ale vzdálenost mezi námi se zvětšovala. Když jsem získala náskok několika metrů, prudce jsem se otočila, shodila jsem kartografické pouzdro z ramenou a nechala ho spadnout na zem, aby mi nebránilo v pohybu. Obávala jsem se, že když svým pronásledovatelům uteču příliš daleko, pošle je to zpátky k chlapci, který znovu klečel na kolenu, zíral na mě a nejspíš si říkal, jestli ho opouštím. Ale ta dvojice zbrocená krví šla po mně. Oba se hnali jako rozzuřená zvířata, přesto se jeden druhému nepletli do cesty. Byla v nich jistá vychytralost, stejně jako nadlidská síla a výdrž.

„Síla je jen iluze. Silný člověk je silný jen v jistých úhlech a postaveních. Když nemůžeš chlapa porazit tváří v tvář, přinut ho, aby se otočil zády.“

Přesunula jsem nohu doleva, abych se postavila do cesty vysokému muži. V okamžiku, kdy po mně sáhl, jsem klesla na kolena a proskočila jsem mu mezi nohama. Tulič jsem přitom pevně svírala v ruce. Když jsem se ocitla za ním, prudce jsem ho nakopla patou do podkolení. Zapotácel se a upadl na pravý bok. Pak se ale na mě vrhla ta žena a nedala mi čas zvednout se zase na nohy.

„Na každý způsob boje existuje odpovídající tanec. Ovládnout arta eres znamená získat dovednost najít ten tanec, bez ohledu na to, jak podivný může být.“

Převalila jsem se na záda a ucítila pod sebou teplý a jemný písek. Když po mně žena skočila, zvedla jsem obě nohy do výše jejího břicha a pevně jsem je zapřela. Samozřejmě

ji to nezastavilo, dál mávala naprázdno rukama, zatímco síla jejího výpadu mě odstrkovala dozadu, jako kdybych byla lopata, se kterou chtěla přeházet celou poušť.

„Druhá nejdůležitější lekce arta eres, děvenko: nezapomeň se aspoň jednou zasmát.“

„Zasmát, tati?“

„Jo. Z toho, jak protivník reaguje na smích, se dozvíš hodně. Možná ho smích rozzuří a ztratí opatrnost. Možná si uvědomí, jak je ten souboj nesmyslný, a dá se do smíchu s tebou, možná si místo násilí zvolí Cestu vody. A to je skutečné vítězství.“

„Co když neudělá ani jedno z toho? Mám se smát dál?“

„Samozřejmě, děvenko. Když už tě mají zabít, můžeš se u toho aspoň trochu pobavit.“

A tak jsem klouzala po zádech, nad sebou kvílející šílenou ženu chňapající po mně rukama s ostrými nehty, a chtěla jsem se tak nahlas, že jsem málem přehlušila její děsivé, divoké skřeky. Pevně jsem svírala tulich, jehož hrot zanechával v písku hlubokou rýhu. Napadlo mě, jestli by mě ta ženská nakonec dostrkala až na jih, zpátky domů, odkud jsem před pěti dny utekla, kdybych takhle zůstala dost dlouho.

No nebyl by to úžasný příběh k vyprávění?

Naneštěstí se vysoký muž opět zvedl na nohy a rozběhl se za námi. Měla jsem tři vteřiny, než se ke mně dostane.

„Co je nejdůležitější lekce, tati?“

„Co jako, děvenko?“

„Říkal jsi, že smích je druhá nejdůležitější lekce arta eres. Která je první?“

Argosanskému umění obrany mě začal učit před rokem a půl, ale pořád si pamatuji smutek v jeho očích, jak se

mu uprostřed čela zvedlo obočí, jenom trošku, jako kdyby zvažoval, jestli ho odpověď na mou otázku případně nezavání posledních iluzí, které si o našem světě dělal.

„Přijde okamžik, kdy poznáš, jak boj musí skončit. Možná se to stane hned, možná ti bude chvíli trvat, než na to přijdeš. Ale jakmile to budeš vědět, musíš se vydat Cestou hromu a udeřit bez váhání, bez výčitek. Udělej, co se musí udělat, Ferius.“

Ohnula jsem kolena a opřela se levou rukou o zem kvůli rovnováze. Když na mě žena skočila, využila jsem její setrvačnosti, která ji přenesla přese mě, prudce jsem vykopla nohy a současně udělala kotrmelec dozadu. Na okamžik se ocitla vzhůru nohama ve vzduchu, aby vzápětí dopadla přímo na hlavu. Ozvalo se křupnutí a zlomený vaz její kvílení ukončil.

Vyskočila jsem na nohy, uchopila jsem tulich oběma rukama a zaryla jsem patu do země. Muž do mě vrazil takovou silou, že si snad ani neuvědomil, že mu hrot tulichu pronikl otevřenými ústy do lebky a na druhé straně vyšel ven.

To měl být jeho konec, ale nebyl. Srazil mě na zem a já jsem si uvědomila, jaké hrozné chyby jsem se dopustila. Předpokládala jsem, že když tu ženu zabil zlomený vaz, čepel do hlavy s ním skoncuje. Jenomže lidské tělo je zvláštní věc a slýchala jsem historky o vojácích, kteří měli dýku zaraženou v oku až do mozku, a přesto pokračovali v boji.

Nějak se stalo, že se tulich uvolnil a spadl do písku. Hmátla jsem po něm, ale byl příliš daleko. Muž teď ležel na mě, cvakal zuby, jak se snažil dostat k mému hrdlu, a když na ně tak úplně nedosáhl, šel mi alespoň po nose. Vždycky jsem byla ráda, že mám nos, a tak jsem otočila

hlavu a svíjela jsem se, ale neměla jsem dost síly, abych ho ze zebe shodila. Podařilo se mi uvolnit si paže, sevřela jsem prsty jeho krk a snažila jsem se ho zadržet. Vůbec se nesnažil bránit mi v tom, abych ho škrtila – jen po mně pořád chmatal rukama a vyškrábal mi rýhy do paží a obličej.

Přítom nepřestával kvílet. Teprve teď jsem zjistila, že v těch skřecích je určitý vzorec. Jako by znovu a znovu opakoval stejnou píseň. Jejím slovům jsem nerozuměla proto, že mu chyběl jazyk, i když jsem nevěděla, jestli mu ho někdo vyřízl, nebo si ho ukousl sám. Nejspíš to bylo jedno, protože mi paže začínaly slábnout a poprvé jsem zahlédla v jeho očích cosi jako potěšení, jako kdyby se zbytky jeho rozumu těšily na to, co bude následovat.

„Co se stane, když víš, že prohraješ, tati?“

„Samozřejmě tančíš dál.“

„Ale řekl jsi, že přijde okamžik, kdy poznáš, jak boj skončí.“

„Ne, řekl jsem, že přijde okamžik, kdy poznáš, jak musí skončit, ne jak skončí. V tom je rozdíl.“

Durrall miloval tyhle chvíle – takové, kdy jsem si myslela, že jsem objevila trhlinu v jeho učení a že se zdráhá dát mi smysluplnou odpověď. A já? Já je neměla ráda skoro stejnou měrou.

„Je nějaká šance, že mi řekneš, jaký rozdíl?“ zeptala jsem se.

„Život je nepředvídatelný, děvenko. Hod kostkou nebo vytažení karty z balíčku. Když se věci začnou vyvíjet špatně, musíš tančit dál, dokud ti svět nepošle trošku štěstí.“

A tak jsem to udělala. Bojovala jsem ještě zuřivěji, přestože jsem věděla, že prohrávám. Ze všech sil jsem mu udeřila čelem do nosu a roztříštila jsem mu ho. Muži to

ani v nejmenším nevadilo. Kroutila jsem se, svíjela a nutila jsem ho měnit polohu těla, aby mě nepustil. Když se má předloktí unavila natolik, že už ho nedokázala udržet, ohnula jsem je a vrazila mu loket do obličeje. Vykřikla jsem, když mi v kůži na lokti zůstaly zaseknuté dva jeho zuby. Ale zasazovala jsem mu další a další rány, kroutila jsem se, zkrátka dělala jsem, co jsem mohla. Tančila jsem dál.

Nakonec jsme skončili skoro tak, jak jsme začali, s mýma rukama na jeho krku ve snaze ho udržet od sebe, zatímco on využíval celou svou hmotnost a sílu šilence, aby mi zaryl zbytky svých zubů do hrdla. Potom, když už jsem cítila, že mé potem zbrocené prsty opouštějí poslední síly, slunce najednou zmizelo. Na zlomek vteřiny jsme se ocitli ve tmě a vzápětí jsem spatřila podkuté zadní kopyto, jak zasahuje muže z boku do hlavy tak tvrdě, až z ní většina ulétla. V rukou mi zbyla jen roztráštěná dolní čelist, a pak se jeho tělo zhroutilo na mé, jako kdyby mi usnul v náručí.

Hnus a hrůza mi dodaly poslední síly, abych ho ze sebe odvalila. Padla jsem naznak zpátky na zem a pohlédla jsem vzhůru do Quadlopových velkých, hnědých koňských očí.

První slova, která mě napadla, byla: „Kdes byl tak dlouho?“ Ale připadala mi nevhodná, vzhledem k tomu, že to ubohé zvíře tu v první řadě vůbec nechtělo být.

„Hodný koníček,“ řekla jsem místo toho, zatímco se mi zavíraly oči a vědomí se vytrácelo. „Hodný koníček.“

ARTA
LOQUIT

VÝMLUVNOST

Arta Loquit

Arta Loquit neznamená dokonalé ovládnutí jazyka, protože jazyk nemůže být dokonale ovládnut. Slova jsou jako divocí koně, jejichž význam se nikdy nepodvoluje uzdě úmyslu. Nepokoušej se zlomit tyto nezkrotné duchy, teysane, ale naslouchej jim, jezdi na nich, pokud ti to dovolí. Takto se Argosan stává... výmluvným ve způsobech světa.

Naslouchání

Zdalo se mi o tom, jak mi samovolně skřípou zuby, o rostoucím šílenství, které mi stoupalo do krku, až nakonec se sykotem uniklo ven jako jed útočné zmije. Odporné stvoření, které kdysi bylo mnou, stále drželo v ruce tulich, a ačkoli přičetnost už dávno unikla, moje technika byla stále dokonalá a vybroušená. Natáhla jsem ruku, zvedla vysunutou nohu, vypjala tělo a provedla dlouhý výpad, při kterém hrot mého tulichu pronikl plátěnou košilí, kůží a svalem a proklouzl mezi žebry hluboko do –

Probral mě můj vlastní výkřik. Instinkty pěstované od neutěšeného dětství, které mi zůstaly i v těch vzácných osmnácti měsících, jež jsem prožila s Durralem a Ennou, způsobily, že jsem okamžitě vyskočila na všechny čtyři. Rychle jsem se zvedla a rozhlédla jsem se do všech stran, abych obhlédla svět, od kterého mě spánek nakrátko osvobodil.

Mrtvoly muže a ženy ležely tam, kde jsem je zanechala. Celé tělo mě bolelo jednak od námahy, kterou jsem musela vynaložit, a jednak od škrábanců a podlitin, které jsem utřžila v boji. Ale aspoň jsem se neproměnila v kvílející zrůdu.

Quadlopo stál asi pět metrů ode mě a zjevně prováděl pitvu s nosem ve zbytcích dohněda vyschlého keře. Kousek za ním seděl se zkříženými nohama malý chlapec a civěl na mě.

„Nazdar, chlapče,“ řekla jsem. „Jak to jde?“

„*Nazdar, chlapče?*“ *Copak, že bych se proměňovala v Durrala?*

Chlapec mlčel a neodpovídal ani, když jsem se ho ptala, jak se jmenuje, odkud je nebo jestli mi vůbec rozumí.

Třeba je v šoku, pomyslela jsem si. Nedivila bych se, kdyby byl.

Quadlopo hlasitě zaržál, což způsobilo šok pro změnu mně. Vrhla jsem se na zem a popadla svůj našedlý tulich, ulepený od krve mrtvého muže a pořádné dávky jeho mozkové tkáně. Když jsem se ale zase postavila na nohy, neviděla jsem žádné útočníky ani hrozící nebezpečí. Chlapec se nepohnul ani o píď.

Vůbec nereagoval na Quadlopovo zařehání. Byl snad hluchý?

Klekla jsem si a vydrhla jsem tulich pískem. Když byl opět bezpečně uložen v kartografickém pouzdře zavěšeném na zádech, našla jsem ocelovou kartu, kterou jsem hodila do šilencových úst, a rovněž jsem z ní vydrhla zaslou krev. Podržela jsem ji proti slunci, abych se přesvědčila, že kov je i nadále dokonale hladký a že ho zuby mrtvého muže neohnuly ani nepoškrábaly. Vyváženost těchtohle věcí může být náročná.

Když jsem s tím byla hotova, přistoupila jsem ke Quadlopovi a vyndala ze sedlové brašny kus sýra a chleba. Pak jsem se vydala k chlapci, pomalu a trpělivě, a čekala jsem, že vyskočí a pokusí se upláchnout.

Neudělal to.

„Máš hlad?“ zeptala jsem se a podala jsem mu chleba a sýr.

Vzal si obojí, chvíli očichával sýr a pak se rozhodl zakousnout se do chleba. Posadila jsem se před něho, zkřížila nohy a sledovala jsem ho. Zkoušela jsem na něj promluvit několika jazyky. Mahdecky, což je moje rodná řeč, už skoro nikdo nemluvil. Sedm písků sousedí s Darome, takže většina lidí v tomto kraji mluví zjednodušenou verzí tohoto jazyka. Jelikož jsem většinu života prožila na útěku, pochytila jsem něco ze zhubanštiny, něco z gitabriánštiny a z jan'tepštiny jen tolik, aby mi to připomínalo, jak moc tuto řeč nenávidím. Žádný z mých pokusů neměl odezvu.

Po několika minutách mi chlapec vrátil chleba. Když jsem si ho od něj vzala, dotkl se prstem ušpiněné modré blůzy nad srdcem a potom na břicho.

Je to snad nějaká znaková řeč? napadlo mě.

Na kontinentu se používalo několik znakových řečí. Většina z nich však je velmi primitivní. Jedné se učí daromanští vojáci, aby se spolu mohli dorozumívat, když uvíznou na nepřátelském území a potřebují před místními lidmi utajit svoji přítomnost. Profesionální kapsáři mají svou vlastní prstovou řeč, které si sotva všimnete, pokud si na ni nedáváte pozor. Jeden kapsář ji použije k signalizaci druhému, aby se pustil do akce, zatímco on odvede pozornost cíle. Propracovanější znakové řeči jsou vzácné a jediná, o které jsem slyšela něco víc, byla vytvořena řádem mnichů, kteří složili slib mlčenlivosti.

Ohlédla jsem se k mrtvolám muže a ženy. Byli to snad mniši, dohnání nějak k šílenství? Ale co by potom

v klášteře pohledávalo dítě příliš malé na to, aby se mohlo stát novicem?

Otočila jsem se zpátky k němu a podruhé jsem mu nabídla sýr. Znovu odmítl. Nabídla jsem mu ho potřetí, pak počtvrté, až si nakonec otráveně klepl ukazovákem na prostředek hrudi, potom dvakrát na rty, a nakonec křížem přes ukazovák druhé ruky.

Dobrá, pomyslela jsem si. Prostředek hrudi musí znamenat „já“, rty znamenají „mluvit“, nebo v tomto případě dvoje poklepaní „mluvil“ a zkřížené prsty znamenají „ne“.

Přikývla jsem, abych mu naznačila, že jsem pochopila, potom jsem namířila ukazovákem na něho, klepla jsem se jednou do rtů, a nakonec jsem se dotkla prostředku své hrudi.

Pozorně mě sledoval, ale nejprve neudělal nic, a tak jsem to zkusila ještě jednou. Přimhouřil oči, pak ale natáhl levou ruku dlaní vzhůru, pravou rukou na ní udělal kruh a nakonec obě ruce tázavě rozpřáhl.

„O čem?“ *Na to se ptáš?*“ Naznačila jsem to tak, že jsem si dvakrát klepla na rty, zopakovala gesto s opsáním kruhu na dlani a skončila tím, že jsem ukázala na něho.

Na okamžik našpulil rty, pak si klepl na prsa, krátce zakmítal dvěma prsty – což jsem si přeložila jako „jsem“, nebo „žiji“ nebo něco takového – načež následovala série prstových znaků příliš rychlých na to, abych je stačila sledovat.

Nevěděla jsem, jak mu sdělit, že potřebuji, aby zopakoval, co právě řekl, a tak jsem předvedla zpotvořenou verzi pohybů prsty, které udělal on. Po chvíli, kdy na mne zíral, jako bych byla naprostý idiot, sérii pohybů zopakoval.

Přiměla jsem ho udělat to potřetí a pak ho překvapila tím, že jsem mu dokonale odsignalizovala jeho jméno.

Arta loquit je argosanská ctnost výmluvnosti. Nejde tu tolik o učení se spoustě jazyků, jako spíš o učení se tomu, jak zjistit, co se vám druzí lidé snaží říct a jak to říkají. Ze všech argosanských umění bylo jediné, u kterého Durrall připouštěl, že v něm není moc dobrý, a dokonce i Enna – která byla dobrá ve všem – tvrdila, že ho nikdy pořádně neovládla.

Možná to zapříčinily moje mahdecké geny stejně jako skutečnost, že naše přežití záviselo na stěhování se z místa na místo a žebrání o pomoc u každého, kdo byl ochoten nám ji poskytnout – což znamenalo naučit se vnímat i ty nejjemnější signály, od „Možná bychom těm všivým parchantům měli pomoci,“ po „Hele, víš, co by byla zábava? Oběsit nějakého hnusného Mahdeka na nejbližším stromě!“ – ale zvládala jsem *arta loquit* mnohem snáz než ostatní ctnosti.

Nakonec jde stejně hlavně o naslouchání. Naslouchání ušima, očima a především srdcem.

„Řekni mi víc o sobě,“ odsignalizovala jsem mu.

Musela jsem hádat, jak se asi rukama vyjádří „víc“, a samozřejmě jsem to udělala špatně, ale pochopil mě a ukázal mi správný znak, což bylo jednou klepnout na předloktí jedním prstem, pak dvěma a nakonec třemi, to vše v rychlém sledu za sebou.

Zatímco slunce nad našimi hlavami pomalu putovalo od rána k večeru, trápila jsem ho chabě vyjádřenými otázkami, abych ho přiměla znakovat, a postupně jsem chápala stále víc z toho, o čem jsem si teď už byla jistá, že je

mnišská prstová řeč. Když vyšel měsíc, už jsem přibližně chápala většinu z toho, co říkal, a dokázala jsem s ním hovořit v krátkých, neohrabaných větách.

„Ty řekneš mi svoje jméno?“ zeptal se. Pořád mi ještě dělalo potíže vyznat se v tom, jak pohyby jeho prstů vyjadřují jemnosti gramatiky.

Jelikož jméno „Ferius“ by pro něj nic neznamenalo, snažila jsem se mu ho co nejlépe přiblížit pomocí znaků, které jsem už znala. Když mě přiměl, abych mu ho třikrát zopakovala, rozesmál se. Měl hezký smích, skoro melodický, a to mě přimělo přemýšlet, jestli je doopravdy hluchý nebo jestli snad někdy dříve neslyšel.

„Co je –“ jelikož jsem neznala znak pro slovo „legrační“, zasmála jsem se a odsignalizovala – „na mém jménu?“

Trvalo nám skoro půl hodiny, než mi konečně vysvětlil, že znaky, které jsem předtím použila, znamenaly „hodný pes“. Což bylo skutečně trochu legrační, hlavně vzhledem k tomu, komu jsem své jméno ukradla.

Ukázalo se, že chlapec se jmenuje „Modráček“ – což se mu podařilo mi vysvětlit, protože jeho ušpiněná a roztrhaná košile byla původně modrá a naznačit pojem ptáka není zas tak těžké. Existuje druh pěnkavy s indigově modrým peřím zvaný „binta“. Učenci ji zkoumají, poněvadž zpívá jen tehdy, když se poblíž nenacházejí žádní jiní tvorové a ona se cítí dokonale bezpečná.

Takže jsem použila znamení, která mi ukázal, ale rozhodla se říkat mu v duchu Binta, protože se to k němu hodilo a protože jsem doufala, že pokud se mi podaří dostat ho na nějaké bezpečné místo, možná se ukáže, že vůbec není němý, ale jenom čeká na správný čas promluvit.

„*Kde je tvá matka?*“ zeptala jsem se.

Postupně jsem objevovala, že jemné obměny gest umožňují vyjadřovat pojmy jako „je“ místo „byla“ nebo „bude“.

Binta odpověděl, že: „*Odešla do...*“

Dalšímu gestu jsem nerozuměla a chvíli trvalo, než jsem pochopila význam „*objetí bohů*“.

„*Kde je tvůj otec?*“ zkusila jsem následně.

Binta vstal a prošel kolem mě. Šla jsem za ním až k tělu mrtvého muže. Ukázal na mrtvolu a znakoval: „*Zabila jsi ho.*“

Jazykové lekce

Quadlopo kráčel pomalým, ale vytrvalým krokem a míle za míle ubíhaly pod jeho kopyty. Pohřbili jsme těla v písku, jak nejlépe jsme uměli, ale jelikož jsme neměli lopatu, byla to těžká práce a já jsem si nebyla jistá, kolik času si mohu dovolit ztratit. Na druhou stranu, pokud muž a ženu dohnala k šílenství nějaká nemoc, kletba nebo kouzlo, které byly nakažlivé, bylo nejspíš nejlepší nenechávat je jen tak ležet na slunci, aby o ně někdo zakopl. Přestože se dvojice dostala do mé bezprostřední blízkosti, nepocitovala jsem žádná šílená nutkání a zdálo se, že chlapec nemá obavy, že se ze mě někdy v budoucnu stane slintající krvežíznivý šílenec. Že by se ta infekce šířila nějakým jiným způsobem než fyzickým kontaktem?

Potřebovala jsem toho chlapce dostat na nějaké bezpečné místo. Někam, kde se vyskytuje ranhojič nebo vědma, kteří by mohli na Bintu dohlédnout, jestli se u něj neprojevují nějaké příznaky nepřírozeného šílenství. Někam, kde bych ho mohla nechat a nedělat si po zbytek života starosti, jestli jsem ho neodsoudila k takovému dětství, které tolik zkazilo mě.

Měsíc té noci zářil jasně a ani jeden z nás nechtěl strávit na tom nyní prokletém kousku pouště delší čas, než bylo nezbytně nutné. Vyrazili jsme na sever k vesnici, jejíž jméno, jak ujišťoval Binta, znamenalo prostě „vesnice“.

Z chlapcových útržkovitých vzpomínek – a mých rozvíjejících se schopností porozumět jeho tiché řeči – jsem pochopila, že strávil čtyři dny na útěku před svým otcem a tou ženou, která byla zřejmě otcovou milenkou.

„*Milenka není slovo, které používáme v klášteře,*“ opravil mě, když jsem se ho ptala, jaké důvody vedly mnicha k tomu, aby si pořídil milenkou. „*Paní Svišťová –*“ nejspíš to nebylo její pravé jméno, ale nejvíc se blížilo tomu, co jsem dokázala pochopit z gest, která Binta používal, když o ní mluvil – „*byla otcovou duchovní společnicí. Žila s ním a pomáhala mu překládat posvátné knihy v klášterní knihovně.*“

Chlapec seděl na předním okraji sedla čelem ke mně, což byla jediná možnost, jak jsme spolu mohli za jízdy mluvit. Všimla jsem si, že mu nejsou příjemné cizí dotečky, a raději si ode mě udržoval malý odstup. Snažila jsem se to pokud možno respektovat. Quadlopo nepotřeboval na cestě na sever mnoho vedení, a tak jsme trávili hodiny rozhovorem, až mě bolely prsty a mysl jsem měla vyčerpanou, jak jsem se snažila pochopit víc a víc z nekonečného množství znaků a jejich nespočetných variací.

„*Učíš se tichou řeč velice rychle,*“ oznámil mi, když se mi podařilo položit mu otázku s použitím několika různých gramatických časů.

Jeho pochvala mě zaskočila. Napadlo mě, jestli by byli Durrall s Ennou na moji arta loquit pyšní, ale tento směr

uvažování by mě zavedl na cestu, na kterou jsem ještě nebyla připravená se vydat.

„Děkuji,“ znakovala jsem Bintovi. „A teď, mohl bys mi říct –“

Je překvapivě snadné přerušit někoho při posunkové řeči.

„Jsi učitelka jazyků?“ zajímal se.

„Ne. Ale má učitelé si myslí, že učit se mluvit tak, jako mluví jiní, je nezbytné pro toho, kdo hodně cestuje.“

„Studuješ tedy cestování? Jsi obchodnice? Vojačka? Kněžka?“

Všimla jsem si, že se chystá odemlít stejné seznamy věcí, když jsme se pokoušeli najít slovo pro vysvětlení něčeho nového. Kdybych ho nezarazila, mohl by pokračovat celou věčnost.

„Nic z toho,“ znakovala jsem. „Něco beze slova, které znáš.“

Binta se zamračil. „Vysvětli.“

To byl tvrdý oříšek. Jak jsem mu asi měla vysvětlit Argosany?

„Učím se, abych se stala někým, kdo cestuje daleko a rozumí mnohému. Někým, kdo umí v případě nutnosti ochránit sebe a ostatní, ale raději sjednává mír, když je to možné. Někým, kdo –“

Zavrtěl hlavou. „Nedáváš smysl. Řekni mi slovo, kdo jsi.“

Tohle byl další znak toho, jak fungovala jeho mysl: kdykoli jsem se mu pokoušela něco vysvětlit, vyžadoval nejprve zvláštní znak, z něhož by vycházelo vše, co následovalo. Pokud pro pojem, který jsem popisovala, neexistovalo příslušné slovo, žádal, abych ho vytvořila pomocí tolika znaků, kolik jich bylo třeba.

Hodně štěstí s tímhle, chlapče, pomyslela jsem si.

„Snažím se být... hráčkou-kartografkou-válečnickí-diplomatkou.“

Chvíli si to přebíral. Mumlání v jeho podání spočívalo v ohýbání prstů do jednotlivých kousků a částí slov, přičemž nikdy zcela nedokončil jedno, než začal další. Nakonec ke mně zvedl vykulené oči, luskl prsty – což, jak jsem se poučila, mělo jednak přitáhnout pozornost a jednak vyjádřit překvapení. „Ty jsi...“

Vychrlil čtyři věty tak překotně, že jsem je nestačila sledovat a musela jsem ho požádat, aby je zopakoval pomalu. Když i to bylo příliš rychlé, musela jsem ho poučit, aby mi to řekl: „*Jako bys byl hodně malé dítě.*“

Odznakoval je v těžkopádném, otráveném tempu.

„*Jsi chodkyně-vody, následovnice-větru, nůž-blesku, zed'-z-kamene.*“

Div jsem úžasem nesletěla z koně. To, co mi Binta právě znakoval, se pozoruhodně podobalo čtyřem Cestám Argosanů: vody, větru, hromu a kamene.

„Ty o nás víš?“

„*Ano. Otec studoval jednu starou knihu, která popisovala učení takových lidí, než se... změnil.*“

Vůbec to nedávalo smysl. Argosanské cesty především nejsou nikde zapsány, nebo mi to Durrall s Ennou alespoň vždycky tvrdili. Nebyla žádná jednotná metoda, jak těmto uměním učit, takže každý *maetri* musel sám nalézt správný způsob, jak své vědomosti předat svému *teysanovi*. A co bylo důležitější, jak mohla nějaká taková kniha souviset s tím, co vyvolalo šílenství u otce tohoto chlapce?

„*Binto, co je to za knihu, kterou tvůj o –*“

„*Rty ať vysloví jméno toho, co jsi,*“ řekl a přiložil mi ukazováček a prsteníček ke rtům. Občas to dělal, když po mně

chtěl, abych vyslovila nějaké slovo nahlas s jeho prsty přitisknutými k mým rtům, aby cítil jeho tvar a vibrace.

„Ar-go-san-ka.“

„Znovu,“ zavelel. „Hněvivěji.“

„Hněvivěji“ byl jeho způsob, jak vyjádřit, že mám mluvit hlasitěji. Aspoň si to myslím, protože si spojoval větší intenzitu hlasu s projevem lidských emocí.

„AR-GO-SAN-KA,“ řekla jsem tak hlasitě, až Quadlopo znepokojeně zařičel.

Poplácala jsem koně po krku, abych ho uklidnila. Odpovědí mi bylo zafrkání, jímž mi sděloval, že by byl rád, kdybych na něho příště nekřičela, děkuji pěkně.

Binta vydal sérii krátkých broukavých zvuků, které ani vzdáleně nepřipomínaly slovo „Argosanka“, ale zdálo se, že je s nimi docela spokojen. Opakoval čtyřslabičné broukání. „*To slovo se mi líbí. Je z něj cítit to, co popisuje.*“

„*Jsem ráda, že se ti líbí. A teď potřebuju, abys mi řekl o –*“

„*Jakým dovednostem ses naučila od svých učitelů?*“ zeptal se. „*Bojovat tak, jako když jsi zabila mého otce a jeho milenku?*“

„*To nebylo... Ano. Jedna z těch dovedností je...*“ Hledala jsem způsob, jak popsat arta eres, a nakonec jsem se rozhodla pro: „*bojový tanec.*“

„*Jsi tedy válečnice.*“

„*Ne. Bojový tanec je jen malá součást toho, čemu se učíme. Je sedm umění, která...*“ Předvedla jsem zpotvořenou verzi jeho složitých znaků pro Argosana.

„*Pověz mi o těch sedmi uměních.*“

Další odbočka od tématu. Až dosud jsem kolem něj našlapovala opatrně. Z osobní zkušenosti jsem věděla, že zdánlivý klid, nezáměrně o traumatické zážitky mohou být

maskou, kterou je nebezpečné odstranit. Ale musela jsem se dozvědět, co se v klášteře stalo, a Binta mi nedával nic než nejasné odbočky.

„Povím ti o jednom z těch sedmi umění,“ řekla jsem mu. „Tohle se nazývá... slyšet-co-není-řečeno-a-vidět-co-tam-není.“

Dobrá, připouštím, že to není nejpřesnější popis *arta precis*, ale dělala jsem v neznámém jazyce, co jsem mohla.

„Povídej,“ vyzval mě.

„Pomocí tohoto umění se učíme, že když se někdy zdá, že se o tebe někdo velmi zajímá, nemusí to být tak docela pravda.“

Našpulil rty. „Chceš říct, že takový člověk je lhář.“

„Ne lhář. Někdy ti klade otázky, aby se vyhnul odpovědím na ty své.“

Nejspíš jsem něco z toho popletla – nebyla jsem si jistá, jestli „vyhnout se“ je jiné než „uprchnout“ nebo „stranit se“. I tak pochopil, co jsem tím myslela.

„Jmenuji se Binta,“ řekl, i když pochopitelně použil znaky pro „modráčka“. Už jsem si zvykla v duchu překládat jeho znaky a gesta do vět. „Je mi devět let.“

„Nerozumím.“

Udělal krátké, ostré gesto, které znamenalo jak „přestaň“, tak „mlč“. Přikývla jsem na znamení souhlasu.

Ještě pár vteřin na mě zlostně hleděl a pak pokračoval: „Čtyři dny a mnoho kilometrů jsem byl statečný. Dělán to tak, že zůstávám tady. Ne tam.“

„Tam?“

„V čase předtím. Než se to stalo. Když žiju tady, teď, v písku, pod měsícem, a myslím jenom na následující krok, můžu být statečný. Když se v duchu vrátím do času předtím, už nebudu statečný. Rozumíš?“

Víc, než si umíš představit, chlapče, pomyslela jsem si.

Přikývla jsem.

„Když nejsem statečný, nemůžu přežít,“ pokračoval.

Několik vteřin váhal a jeho prsty se přiblížily k několika různým tvarům, ale každý z nich opustily. Nakonec jsem sevřela jeho ohýbající se prsty do svých a volnou rukou jsem znakovala: *„Budu statečná za tebe, dokud nebudeš zase připravený být statečný sám za sebe.“*

Dlouze na mě pohlédl, což u něj nebylo obvyklé. Většinou měl ve zvyku soustředit se na to, co se děje kolem nás, nebo na moje ruce, aby viděl, co znakuji. Teď mi ale hleděl přímo do očí, jako kdyby se snažil zjistit, co mu moje oči říkají.

Nakonec se zhroutil jako přehrada, která zadržovala řeku příliš dlouho. Slzy se mu řinuly z očí s kvílením, které znělo mým uším nepřírozně, a přesto jaksi zcela povědomě, a vypovídalo o bolesti a hrůze s výmluvností, již by se žádný jazyk nemohl nikdy vyrovnat.

Dávala jsem si dobrý pozor, abych se ho nedotýkala, protože jsem si všimla jeho odporu vůči dotykům, teď jsem ho ale palcem a ukazováčkem vzala za bradu a nadzvedla mu ji, aby viděl, co mu chci sdělit.

„Smím tě obejmout?“

Stále plakal, stále kvílel a ruce se mu třáslly, když znakoval: *„Když ti dovolím, abys mě objala, budeš se smát?“*

Trochu mě to zmátlo. *„Nebudu se ti smát, Binto.“*

Zavrtěl hlavou a znovu znakoval: *„Chci, aby ses smála. Prosím. Objmi mě a směj se, abych cítil smích a ne to, co cítím teď.“*

Pořád jsem si nebyla jistá, co si mám o jeho přání myslet, ale jedna věc, kterou jsem se o arta loquit naučila, je,

že každý z nás si v sobě nese svůj vlastní jazyk, dokonalejší než slova, a občas se musíme naučit mluvit řečí druhých.

A tak jsem vzala Bintu do náruče, pevně jsem ho objímala a přitom jsem posílala své vlastní myšlenky ve víru zpátky k Durralovi a Enně a domovu, který mi dali v těchto uplynulých osmnácti měsících. Zatímco Quadlo pokračoval ve svém stálém, uklidňujícím dupání ve zlatém písku, opakovala jsem si v duchu všechny ty chvíle radosti a smíchu a dbala jsem na to, abych nevynechala tu poslední, kdy se všechno rozpadlo. Já jsem se nesmála, ale řehkala. Z plna hrdla a co nejhlasitěji, snášela jsem koňovo pravidelné zlostné frkání a duněním ve své hrudi jsem lomcovala Bintovým tělem. Děkala jsem to pořádně dlouho, než se chlapec konečně uklidnil a odstrčil mě od sebe, abych mu viděla na ruce a on mi mohl vyprávět svůj příběh.

Potom? Byla jsem to zase já, která toužila, aby se našel někdo, kdo by mě mohl obejmout a smíchem zahnat moje obavy.

Bintův příběh

Jmenuji se Binta. Je mi devět let. Na svůj věk jsem malý. Narodil jsem se v klášteře Zahrada bez květin –

Ano, tak se jmenuje. Nepřerušuj.

Mniši v Zahradě bez květin nevyslovují slova ústy, protože věří, že slova jsou posvátná semena, ze kterých může vyrůst nebezpečí, pokud o ně náležitě nepečujeme.

Ne, není to jako magie lidí v hedvábných rouchách.

A přestaň mě přerušovat.

Můj otec byl velmi významný mnich. Staral se o knihovnu vzácných knih, které směli číst jen ti, kteří uměli mlčet. Mnozí v klášteře nemluvili ústy, ale to není stejné jako mlčet.

Před lety potkal ve vsi u kláštera jednu ženu a měli spolu sex...

Proč se směješ? Ne, ten znak *není* legrační. Je to prostě znak.

Měli spolu sex mnohokrát a nakonec jsem se narodil já. V klášteře Zahrada bez květin *není* zakázáno mít sex, protože sex –

Přestaň se smát!

Společně našli posvátnou moudrost, která není v knihách a nemůže být odhalena o samotě. To mi řekl otec.

Má matka zemřela, když jsem byl ještě velmi malý. Nevím, co se jí stalo. Otec o ní nedokázal mluvit bez pláče, a tak se mnou o matce nemluvil. Paní Svišťová mě milovala a slíbila mi, že až mi bude deset, všechno mi řekne. Jenže je mi teprve devět a ty jsi paní Svišťové zlomila vaz, takže se to nikdy nedozvím.

Děláš obličej. Proč?

Tak je přestaň dělat. Moc mě to rozptyluje, a jestli tě to, co jsem ti zatím řekl, nutí dělat obličej, pak si myslím, že nemůžeš slyšet zbytek mého příběhu.

Dobrá. Ale varoval jsem tě.

Když jsem byl ještě velmi malý, uměl jsem ze rtů vyluzovat zvuky stejně jako ty. Slyšel jsem zvuky, které vydávali ostatní. Ale jak jsem rostl, zvuky začaly být tišší a teď slyším jenom... asi tohle – jako když se látka tře o látku. Slyšíš to? Tohle teď slyším pořád.

Už zase děláš obličej. Není to tak zlé. Mně se ten zvuk líbí. Uklidňuje. A měl jsem i štěstí, protože v klášteře se odjakživa používal tichý hlas. Mám nejlepší znaky ze všech, kdo tam žijí... ze všech, kdo tam kdy žili.

Cože? Aha, kolik?

Bylo nás třicet sedm, dokud se můj otec a paní Svišťová...

Před týdnem přišla do kláštera jedna návštěvnice. Mluvila s mnoha mnichy a ovládala tichý hlas. Ne dokonale, ale stejně dobře jako ty, Hodný pse.

Cože? Řekla jsi mi, že se jmenuješ Hodný pes.